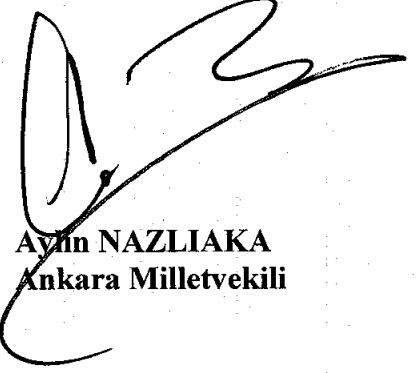

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Elmadağ Hasanoğlu Köy Enstitüsü Eğitim Kompleksi ve Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Müzesi kurulmasına ilişkin kanun teklifim gerekçesi ile ekte sunulmuştur.

Saygılarımla arz ederim.

Aylin NAZLIKA
Ankara Milletvekili

TBMM BAŞKANLIĞI	
Tali Komisyon	- Plan ve Bütçe
Esas Komisyon	Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor
Tarih	21 Mart 2013
Esas No	2/2199

TBMM	
KANUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ	
	06 Mart 2013
Numara:	

001212

EBYS'YE AKTARILMIŞTIR

TBMM	
GENEL EVRAK	
06 Mart 2018	
No: 245552	

GEREKÇE

Eğitim bir ülkenin ekonomiden kültüre, sanattan bilime kadar bütün alanlarını etkileyen temel sistemlerden biridir. Eğitim sadece ülkenin bugünkü gelişmişlik durumunu göstermez; aynı zamanda geleceğini planlar ve belirler. Bu nedenle günümüz dünyasında ülkelerin en çok yatırım yaptıkları alanların başında yer alır. Gelişmiş ülkelerde iktidarlar değişse bile eğitim politikaları değişmemektedir, çünkü eğitim ulusal bir meseledir, iktidarların siyasi çıkarlarına göre şekillendirilemez.

Eğitimle ilgili düzenlemeler akademik araştırmalara ve bilimsel verilere ve pedagojinin evrensel ilkelerine dayanarak gerçekleştirilmelidir; çünkü yapılacak en küçük bir hata ülkemizin ve çocuklarımızın geleceğini olumsuz etkileyecek sonuçlar doğurabilir. Ne yazık ki Türkiye’de son 15 yılda eğitim, iktidarın kendi dünya görüşüne benzeyen nesiller yetişme hevesi nedeniyle yazboz tahtasına dönüştürülmüş, her değişen milli eğitim bakanı bu yazboza katkı yapmıştır. Sonuç olarak, siyasi kaygılarla Cumhuriyetimizin temel aldığı çağdaş, laik ve bilimsel eğitimi yok edecek pek çok düzenleme hayata geçirilmiştir.

Uluslararası Öğrenci Değerlendirme Programı olan PISA sonuçları, YGS sınav sonuçları, OECD raporları ve araştırmalar eğitimde yaratılan acı tabloyu gözler önüne sermektedir. PISA, Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Örgütü (OECD) tarafından üçer yıllık dönemler hâlinde, 15 yaş grubundaki öğrencilerin kazanmış oldukları bilgi ve becerileri değerlendiren bir araştırmadır. 2015 yılında yapılan değerlendirmede, Türkiye'deki öğrenciler fen, matematik ve okuma alanında OECD ortalamasının çok altında kalmıştır. 72 ülke ve ekonomik bölgede 15 yaşındaki 540 bin öğrenci arasında yapılan araştırmada, Türkiye 50. sırada yer almıştır. Son 15 yılda eğitim sistemimizdeki belirgin nitelik kaybını ortaya koyan bu sonuçlar Türk çocuklarının performansının önceki testlere göre hızla gerilemekte olduğuna işaret etmektedir.

Dünyanın ve ülkemizin seçkin eğitim uygulamalarından biri de Köy Enstitüleridir. Köy Enstitüleri, ülkemiz eğitimcilerinin evrensel pedagoji dağarcığına armağanıdır. Eğitimle üretimi, üretimle bilimi, bilimle insanı, sanatla eğitimi, sosyal ve kültürel kalkınmayla toplumu buluşturan Köy Enstitüleri ilk günkü geçerlilik ve uygulanabilirliğini korumaktadır. Tamamen Türkiye’ye özgü bir eğitim projesi olan, üzerine yabancı birçok akademik inceleme ve araştırma yapılan “Köy Enstitüleri”ni Finlandiya gibi eğitimde örnek gösterilen ülkelerin model olarak aldığı bilinmektedir. Bu eğitim modeli, son yıllarda bütün dünyada çok geniş yankı ve uygulama alanı bulan kırsal kalkınma kavramı açısından da tam bir başarı öyküsüdür. Enstitülerin insan, sanat, demokrasi merkezli düşünsel temeli hala günceldir. Eğitimde fırsat eşitliği sağlaması ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğini ortadan kaldıran örnek bir eğitim modeli olması da ayrıca önem taşır.

Ülkemizin en önemli ve başarılı eğitim uygulamalarından biri olan Köy Enstitüleri 17 Nisan 1940’ta kabul edilen, 3803 sayılı Köy Enstitüleri yasasıyla açılmıştır. Bu yasa hükmüne göre enstitüler köy öğretmenleri ile birlikte köy sağlık memuru ve köye yarayışlı meslek erbabı yetiştirmek amacıyla kurulmuştur. Yurt çapında farklı bölgelerde toplam 21 enstitü açılırken, 1954 yılında dönemin hükümeti tarafından siyasi nedenlerle kapatılmış ve ilk öğretmen okullarına dönüştürülmüştür.

O dönemde ülkenin yüzde seksenini oluşturan köylerden gelen çocuklar, enstitülerde özgün eğitim sistemiyle değişim ve dönüşümü yaşayarak köylerine dönmüşler, köyün içten canlandırılması sürecine katılmışlar, Cumhuriyeti, sanatı, edindikleri becerileri bölgeye

taşımışlardır. Köy Enstitüleri, geniş halk kitlesine ulaşan bir eğitim ve kalkınma hamlesi olması nedeniyle genç Cumhuriyet'in gelişmesinde en büyük paya sahiptir. Çok kısa süre için uygulanan hatta daha başlangıç noktasında kalan bu eğitim modelinin başarısı, 1940-1954 yılları arasında köylerdeki öğretmen açığını kapatacak düzeyde yaklaşık 17.300 öğretmen ile yaklaşık 1600 sağlık memuru yetiştirmiş olması ile de ölçülebilmektedir. Kısacası enstitüler, ülkemizin ekonomik, toplumsal, kültürel ve sanatsal gelişiminde derin iz bırakmış, eğitimde yeni bir çığır açmıştır.

Köy Enstitülerinin yarattığı kuşak sadece ülkemize değil dünya edebiyatına ve düşün dünyasına da büyük eserler bırakmıştır. Talip Apaydın, Fakir Baykurt, Mehmet Başaran, Osman Şahin, Adnan Binyazar, Hasan Kiyafet, Behzat Ay, Mahmut Makal, Osman Bolulu, Kemal Burkay, Emin Özdemir, Ümit Kaftancıoğlu, Osman Nuri Poyrazoğlu, Dursun Akçam gibi isimler bu eğitim sistemiyle yetişmiş değerli aydınlarımızdır.

Eğitimle ilgili sorunlar her geçen yıl derinleşerek artmaktadır. Türkiye'deki eğitim sistemindeki bu dalgalanmalar, nitelik kaybı, laik, bilimsel eğitimdeki örselenmeler nedeniyle veliler çocuklarını özel okullara ve yurt dışına gönderme arayışları içine girmiştir. Kamusal eğitim gittikçe çökmekte ve milyonlarca veli ve öğrenci eğitim sistemindeki belirsizlik ve değişkenlik nedeniyle mağduriyet yaşamaktadır. Bu nedenle eğitimle ilgili geçmiş deneyimlerimizi ve birikimlerimizi yeniden ele alarak yapılan hataları düzeltmek, ülkemizin geleceği açısından bir zorunluluktur. İşte bu noktada Köy Enstitüleri modeli büyük önem taşımaktadır.

Yapılan düzenleme ile Ankara'nın Elmadağ İlçesi Hasanoğlu Mahallesi'nde, Elmadağ Hasanoğlu Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı kurulmaktadır. Başkanlığa bağlı olarak Köy Enstitülerinin kuruluş amacına uygun eğitim ve öğretim veren, ilk, orta, lise ile yüksekokul ve meslek yüksekokulundan oluşan bir eğitim kurumu açılmaktadır. Bununla birlikte bir vakıf ve Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Müzesi kurulması teklif edilmektedir.

Kurulan müze sadece ülkemize değil diğer ülkelerin eğitim ve araştırma çalışmalarına da ışık tutacaktır. Türkiye genelindeki Köy Enstitülerine ait tarihi öneme sahip her türlü materyal ile alet, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından müşterek oluşturulacak bir komisyon tarafından tespit edilerek Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Müzesi'ne devredilerek bir bütünlük sağlanacaktır.

İş dünyasının talep ve beklentilerinden uzak nitelikte mezunlar verilmesi ve işgücü planlamasının yapılmaması nedeniyle genç nüfusta artan işsizlik oranı ülkemizin kanayan yarasıdır. Açılacak olan eğitim kompleksi bu sorunların çözümü için örnek bir yapı olacaktır. Ayrıca bir tür çıraklık eğitimini içermesi ve ara eleman yetişmesine katkı sağlaması da olumlu sonuçlar doğuracaktır.

Eğitim, günümüzde çocukların doğuştan getirdiği yeteneklerin ortaya çıkarıldığı özgürleşme ve toplumsallaşma süreci olarak tanımlanıyor. 1940'lı yıllarda eğitimin tanımındaki bu işlevselliği hayata geçiren Köy Enstitülerinin ülkenin gereksinimlerini karşılayacak şekilde ve içinde yaşadığımız çağın araçlarıyla yeniden kurulması eğitsel ve yaşamsal bir ihtiyaçtır.

**ELMADAĞ HASANOĞLAN KÖY ENSTİTÜSÜ EĞİTİM KOMPLEKSİ İLE
KÖY ENSTİTÜLERİ ÇAĞDAŞ EĞİTİM MÜZESİ
KURULMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ**

Amaç ve Kapsam

MADDE 1

Bu kanun; köy enstitülerinin kuruluş amacına uygun eğitim ve öğretim vermek amacıyla Ankara'nın Elmadağ İlçesi Hasanoğlan Mahallesi'nde ilk, orta, lise ile yüksekokul ve meslek yüksekokulundan oluşan eğitim kurumu ve vakfi kurulmasını düzenlemektedir.

Kuruluş

MADDE 2

(1) Ankara'nın Elmadağ İlçesi, Hasanoğlan İstasyon Mahallesi Hamurbasan mevkiinde, halen Hasanoğlan Atatürk Fen Lisesi'nin bulunduğu alan içerisinde ve etrafında 600 dönüm arazi üzerinde ilk, orta, lise ile yüksekokul ve meslek yüksekokulundan oluşan eğitim kompleksi ile "Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Müzesi" adında bir müze kurulur.

(2) Eğitim kompleksini idare etmek üzere kamu tüzel kişiliğini haiz, idari ve mali özerkliğe sahip Elmadağ Hasanoğlan Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı kurulmuştur. Bu kurum, yükseköğretim kurumları ile Milli Eğitim Bakanlığı mevzuatı doğrultusunda faaliyet gösterir.

MADDE 3

İlk, orta ve lise müfredatı, Milli Eğitim Bakanlığı temel kanunu çerçevesinde ve köy enstitülerinin kuruluş müfredatı dikkate alınarak Elmadağ Hasanoğlan Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı tarafından belirlenir.

MADDE 4

Elmadağ Hasanoğlan Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı'na bağlı olarak, yükseköğretim kurumları mevzuatı çerçevesinde uygulamalı bilimler yüksekokulu, eğitim yüksekokulu ve meslek yüksekokulu kurulur.

MADDE 5

(1) Türkiye genelindeki köy enstitülerine ait tarihi öneme sahip her türlü materyal ile alet, Maliye Bakanlığı, Milli Eğitim Bakanlığı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından müşterek oluşturulacak bir komisyon tarafından tespit edilerek Köy Enstitüleri Çağdaş Eğitim Müzesi'ne devredilir.

(2) Müze, Elmadağ Hasanoğlan Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı tarafından yönetilir.

Başkanlığın Gelir ve Muafiyetleri

MADDE 6

(1) Elmadağ Hasanoğlan Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı'nın gelirleri şunlardır:

- a) Merkezi yönetim bütçesinden aktarılacak ödenek,
- b) Vakıf tarafından sağlanan destekler,
- c) Başkanlık ve vakıf şirketlerinin elde ettiği gelirlerden ayrılan pay,

c) Yapılan yardımlar,

d) Harç ve ücretler,

e) Taşınır ve taşınmazlardan elde edilen gelirler, bağış, vasiyet ve diğer gelirler

(2) Başkanlık tarafından binek araçları hariç ithal edilen her türlü araç-gereç, makine, cihaz, malzeme, ürün ve bunların yedek parçaları ile yayının yurda girişi ve her türlü geçici depolama, antrepo ve ardiye ücretleri katma değer vergisi ve özel tüketim vergisi hariç, gümrük vergisinden, düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden ve ücretten istisnadır.

(3) Başkanlık, elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletmeler hariç kurumlar vergisinden, faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanunu uyarınca alınan harçlardan, 26/5/1981 tarihli ve 2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu gereğince alınan vergi, harç ve katılma payından, düzenlenen kâğıtlar bakımından damga vergisinden, kendisine yapılan bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, sahip olduğu taşınmazları dolayısıyla emlak vergisinden, taşıtları dolayısıyla motorlu taşıtlar vergisinden muaftır.

(4) Başkanlık, merkezi yönetim bütçesine dâhil kamu kurum ve kuruluşlarına tanınan mali muafiyetler, istisnalar ve diğer mali kolaylıklardan aynı şekilde yararlanır.

Vakfın Kuruluşu, Gelirleri ve Muafiyetleri

MADDE 7

(1) Elmadag Hasanoğlu Köy Enstitüsü Eğitim Vakfı adında bir vakıf kurulmuştur. Bu vakfa her yıl Milli Eğitim Bakanlığı bütçesinden eğitim öğretimde kullanılmak üzere 10 milyon TL tutarında ödenek aktarılır. Bu ödenek her yıl yeniden değerlendirilme oranında artırılır.

(2) Vakfın amacı, faaliyetleri, mal varlığı, gelirleri, organları, oluşumu ve görevleri vakıf senedinde belirlenir. Vakfın kuruluşu, resmi senedi Hasanoğlu Köy Enstitüsü Eğitim Kurumu Başkanlığı tarafından sonuçlandırılır.

(3) Vakıf amaçlarını gerçekleştirmek için yurt içi ve yurt dışında iktisadi işletme veya sermaye şirketi kurabilir, devralabilir ve bunlara ortak olabilir.

(4) Vakıf, elde ettiği gelirleri dolayısıyla iktisadi işletmeler hariç kurumlar vergisinden, faaliyetleri dolayısıyla yapılan işlemler yönünden 492 sayılı kanun uyarınca alınan harçlardan, 2464 sayılı kanun gereğince alınan vergi, harç ve katılma payından, düzenlenen kâğıtlar bakımından damga vergisinden, kendisine yapılan bağış ve yardımlar nedeniyle veraset ve intikal vergisinden, sahip olduğu taşınmazları dolayısıyla emlak vergisinden, taşıtları dolayısıyla motorlu taşıtlar vergisinden muaftır.

(5) Vakıf, Bakanlar Kurulunca vergi muafiyeti tanınan vakıflara diğer kanunlarla tanınan vergi, resim ve harç istisnalarından yararlanır.

(6) Gelir veya kurumlar vergisi mükellefleri tarafından vakfa makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar, 193 sayılı kanun ve 5520 sayılı kanun hükümleri çerçevesinde gelir veya kurumlar vergisi matrahının tespitinde, gelir veya kurumlar vergisi beyannamesi üzerinde ayrıca gösterilmek şartıyla beyan edilen gelirden veya kurum kazancından indirilebilir.

MADDE 8- Bu kanun yayınladığı tarihte yürürlüğe girer.

MADDE 9- Bu kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.